

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА
ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА БІЗНЕС-ЕКОНОМІКИ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан фізико-математичного
факультету

Каленик М. В.

« 30 » серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ ТА ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
(шифр і назва спеціальності)

освітня-програма/програми освітньо-професійна програма Публічне
управління та адміністрування другого (магістерського) рівня вищої освіти

(назва)

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією фізико-математичного
факультету

« 30 » серпня 2022 р.

Голова

Одінцова О.О., к.фіз.-мат.наук, доц.
(ПБ, науковий ступінь, вч. звання)

Розробник:

Віталій ОМЕЛЬЯНЕНКО, д.е.н., доцент, доцент кафедри бізнес-економіки та адміністрування Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри бізнес-економіки та адміністрування Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

Вікторія БОЖКОВА, д.е.н., проф., професор кафедри бізнес-економіки та адміністрування

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	магістр	Обов'язкова, цикл професійної підготовки	
		Рік підготовки:	
1-й		1-й	
Семестр			
1-й		1-й	
Лекції			
18 год.		4 год.	
Практичні			
18 год.		4 год.	
Самостійна робота			
110 год.		140 год.	
Консультації:			
4 год.		2 год.	
Вид контролю: екзамен			
Загальна кількість годин - 150			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою дисципліни є розкриття особливостей становлення, впровадження, функціонування та перспектив розвитку електронного урядування в Україні та світі; формуванні у здобувачів комплексу професійної компетентності стосовно впровадження цифрових технологій з метою підвищення ефективності діяльності державних органів влади, органів місцевого самоврядування, державних інформаційних установ.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Електронне урядування та цифрові технології» є: засвоїти сутність електронного урядування, його засади та концепцію електронного уряду; оволодіти технологією впровадження електронного урядування, в тому числі на основі інструментарію проектного менеджменту та управління процесами діяльності; набути навички та уміння самостійно аналізувати приклади та досвід застосування технологій електронного урядування, електронні управлінські послуги, процеси формування думки та волевиявлень, зокрема на рівні регіонів і територій; уміти готувати та приймати рішення в умовах електронної демократії.

Предмет навчальної дисципліни: закономірності й процеси формування та прийняття управлінських рішень із застосуванням технологій електронного урядування.

Після вивчення дисципліни «Електронне урядування та цифрові технології» здобувачі повинні володіти:

інтегральною компетентністю:

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальними компетентностями:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально-відповідально та свідомо.

ЗК03. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

ЗК06. Здатність до професійного спілкування іноземною мовою.

спеціальними (фаховими, предметними) компетентностями:

СК01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

СК03. Здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування.

СК04. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

СК06. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.

СК08. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК09. Здатність здійснювати наукову та дослідницьку діяльність у сфері публічного управління та адміністрування.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше: основи економіки, інформаційні технології, основи менеджменту.

3. Результати навчання за дисципліною

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми результатами навчання є

Знання	РН03	Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.
Уміння	РН04	Використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування.
	РН07	Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.
	РН08	Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.
Комунікація	РН05	Визначати пріоритетні напрями впровадження електронного урядування та розвитку електронної демократії.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача
А	Здобувач має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, використовує широкий арсенал засобів доказів своєї думки, розв'язує складні проблемні завдання впровадження електронного урядування, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу впровадження електронного урядування; уміє ставити і розв'язувати проблеми впровадження електронного урядування, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї, виконує науково-дослідну роботу, логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує Інтернет, моделює економічні ситуації в нестандартних умовах
В	Здобувач вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію щодо впровадження електронного урядування, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації, чітко тлумачить поняття зі сфери впровадження електронного урядування, формулювання законів, нормативних документів, може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички
С	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює суспільні події в державі, вміє аналізувати впровадження електронного урядування, робити висновки до економічних розрахунків; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, однак із деякими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і захистити його положення
D	Здобувач розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхово аналізувати впровадження електронного урядування, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою, самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами
E	Здобувач володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, провести за зразком економічні розрахунки; слабо орієнтується у поняттях, визначеннях, самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі
F	Здобувач намагається аналізувати на основі побутових знань і навичок; виявляє окремі властивості, спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру, за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом
FX	Здобувач мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні», може самостійно знайти в підручнику відповідь

Розподіл балів

Теми									Сума
T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 2.4	T 2.5	T 2.6	100
Поточний контроль									
2	2	2	2	2	5	5	5	5	30
Контроль самостійної роботи									
2	2	2	2	2	5	10	10	10	45
Іспит									
25									25

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Важливим елементом навчального процесу при вивченні дисципліни «Електронне урядування та цифрові технології» є **поточний** рівня знань здобувачів, що свідчить про засвоєння вивченого матеріалу, рівень підготовки здобувачів для виконання передбачених завдань, контроль самостійної роботи, підсумковий контроль. Контроль знань дозволяє оцінювати та вимірювати здобуті здобувачами в процесі навчання знання, уміння та навички, відіграє важливу роль у забезпеченні належного рівня підготовки фахівців.

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів є:

- систематичність роботи на семінарських (практичних) заняттях;
- активність роботи на семінарських заняттях;
- виконання практичних завдань;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;
- підготовка, написання та презентація реферату;
- виконання контрольних завдань.

Поточний контроль здійснюється шляхом опитування здобувачів, прийняття виконаних завдань та робіт на практичних заняттях, обговорення доповідей (виступів) за темами семінарських занять та аналітичних досліджень, проведення контрольних робіт.

Поточний контроль здійснюється у двох формах:

- контроль систематичності та активності роботи здобувачів протягом семестру при вивченні програмного матеріалу дисципліни;
- проміжний контроль.

Систематичність та активність роботи здобувачів протягом семестру контролюється за такими напрямками: регулярність відвідування семінарських занять; виступи на семінарських заняттях; участь у обговоренні питань відповідної теми; відповіді на запитання викладача; результативність експрес-тестування та експрес-опитування; підготовка аналітичних оглядів та рефератів з окремих питань; участь у студентських конференціях, олімпіадах, конкурсах за напрямками, що відповідають тематичній спрямованості дисципліни.

Проміжний контроль здійснюється шляхом проведення контрольних робіт, колоквиумів та ректорської контрольної роботи.

Завдання для проміжного контролю комплектуються з таких форм роботи: комплексні кейси, проекти, аналітичні звіти, аналітичні роботи, презентації результатів виконаних завдань та аналітичних досліджень, інші види індивідуальних та групових завдань тощо.

Контроль самостійної роботи здобувачів з дисципліни передбачається на основі застосування наступних форм:

- перевірка здатності самостійно працювати над засвоєнням основних тем та питань дисципліни;
- перевірка завдань, що самостійно виконуються здобувачами при підготовці до семінарських та практичних занять;
- перевірка повноти розкриття теми реферату;
- проведення тестування, виконання розрахунково-аналітичних завдань за темами навчальної дисципліни.

Оцінювання видів поточної роботи здобувачів здійснюється за бальною шкалою в залежності від рівня знань.

Зазначені форми контролю тісно взаємопов'язані та здійснюються таким чином, щоб стимулювати ефективну роботу здобувачів протягом семестру та забезпечити об'єктивне оцінювання їх знань.

Підсумковий контроль проводиться у формі письмового екзамену.

За результатами оцінювання засвоєння здобувачами теоретичного матеріалу та виконання практичного завдання визначається рівень засвоєння програмного матеріалу та виставляється диференційована підсумкова оцінка за бальною шкалою, що характеризує успішність здобувача.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

ТЕМА 1.1. ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ ЯК ПРОГРЕСИВНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

.Проблеми ефективності державного управління. Еволюція підходів до підвищення ефективності державного управління наприкінці ХХ ст. Місце і роль держави в інформаційну епоху. Передумови розвитку електронного урядування.

Цілі і завдання інформатизації державного управління. Еволюція концепції електронного урядування: перехід від інформаційної присутності в мережі до транзакцій у режимі он-лайн. Тенденції та особливості впровадження електронного урядування. «Електронна демократія» та цифрова нерівність.

Концептуальні основи електронного урядування. Основні принципи електронного урядування. Основні цілі та стратегічні завдання е-урядування.

Етапи впровадження електронного урядування в Україні. Моделі електронного урядування.

Індекс розвитку електронного урядування. Індекс електронної участі.

ТЕМА 1.2. НАПРЯМИ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА СУСПІЛЬСТВА В ЕЛЕКТРОННОМУ УРЯДУВАННІ

Схеми електронної взаємодії між державою і суспільством. Класифікація взаємодії між державною та суспільством.

Взаємодія Уряд-Уряд (G2G), Уряд-Бізнес (G2B), Уряд-Громадяни (G2C). Інформаційні комунікаційні та транзакційні послуги, що надає держава.

ТЕМА 1.3. ВИМОГИ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

Державна політика впровадження електронного урядування. Основні підходи і моделі побудови електронного уряду. Базові моделі побудови електронного уряду. Архітектура електронного уряду. Рівні розвиненості системи електронного урядування: кібернетичний офіс, бюрократична структура, сервісне агентство, повністю електронне урядування.

Основні засади ефективного впровадження електронного урядування. Основні етапи впровадження інтегрованої моделі системи електронного урядування. Вимоги до систем електронного урядування. Оцінювання розвитку електронного урядування.

Нормативно-правове та організаційне забезпечення діяльності електронного урядування. Організаційна інфраструктура електронного урядування. Концептуальні основи організаційних комунікацій. Менеджмент

комунікацій у системі електронного урядування. Впровадження елементів електронного урядування в Україні.

Розділ 2. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

ТЕМА 2.1. ІКТ-ІНФРАСТРУКТУРА СУЧАСНОГО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Програмне забезпечення електронної взаємодії публічних службовців.

Мобільні технології. Хмарні сервіси. Можливості сервісів Google та їх використання в органах публічного управління.

Відкриті дані. Центри обробки даних.

Огляд програмних додатків.

Загальнодержавні проекти електронного урядування.

Складові інформаційно-технологічної інфраструктури електронного урядування.

Портали як інформаційно-технологічна форма організації комунікацій в електронному урядуванні.

Мережева інфраструктура електронного уряду.

ТЕМА 2.2. ЕЛЕКТРОННІ АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ

Категорійно-понятійний апарат електронних адміністративних послуг. Сутність та інструменти електронної демократії (електронні звернення, електронні петиції, електронне голосування, електронні консультації щодо політики та законодавства).

Електронні публічні і адміністративні послуги та регламенти їх надання.

Іноземний досвід надання електронних адміністративних послуг. Критерії оцінки якості електронних адміністративних послуг.

ТЕМА 2.3. ЕЛЕКТРОННИЙ ОФІС ТА ПОБУДОВА ІНФОРМАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Етапи розвитку концепції електронного офісу.

Основні функції електронного офісу.

Основні види інформаційних обмінів у організації.

Інформаційна модель організації.

Технологія Workflow. Складові технології Workflow.

Основні методології обстеження організацій.

Методологія IDEF (Integrated Definition) моделювання бізнес-процесів.

Стандарт IDEF0.

ТЕМА 2.4. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ

Аналіз документообігу організації як основа автоматизації.

Етапи аналізу та оптимізації документообігу підприємства. Підготовчий етап.

Аналіз структури документообігу.

Оптимізація взаємодії підрозділів з наявною моделлю документообігу.

Етапи переходу до електронного документообігу.

Організаційні, економічні та технічні проблеми з реалізації проектів упровадження електронного документообігу.

Заходи з ефективного впровадження систем електронного документообігу.

Етапи проекту впровадження системи електронного документообігу.

Критерії оцінювання системи електронного документообігу.

ТЕМА 2.5. ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

Інформаційна безпека. Технології захисту інформації.

Державна політика інформаційної безпеки. Інформаційна безпека у системі електронного урядування.

Практичні аспекти забезпечення інформаційної безпеки електронного урядування.

Категорійно-понятійний апарат з питань інформаційної безпеки та захисту інформації. Загрози особі, суспільству та державі, обумовлені впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема, електронного урядування. Основні принципи та задачі захисту інформації. Пріоритетні напрями забезпечення захисту інформації.

ТЕМА 2.6. ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Впровадження електронного врядування на місцевому рівні в Україні. Формування інформаційного суспільства та програми інформатизації територіальних громад.

Управління проектами впровадження електронного урядування. Пілотний проект поняття і суть.

Інформаційно-технологічна інфраструктура, характеристика її компонентів. Інформаційні ресурси органів державної влади.

Основні завдання управління інформаційними ресурсами органів державної влади. Концептуальні засади єдиної архітектури та інформаційно-технологічної інфраструктури електронного урядування.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин										
	Денна форма						Заочна форма				
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.
РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ											
Тема 1.1. Електронне урядування як прогресивна форма організації державного управління	14	2	2			10	16	1			15
Тема 1.2. Напрями взаємодії держави та суспільства в електронному урядуванні	14	2	2			10	15				15
Тема 1.3. Вимоги до впровадження та функціонування електронного урядування	14	2	2			10	18	1	2		15
РОЗДІЛ 2. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ											
Тема 2.1. ІКТ-інфраструктура сучасного публічного управління	1	2	2			10	16	1			15
Тема 2.2. Електронні адміністративні послуги	14	2	2			10	18	1	2		15
Тема 2.3. Електронний офіс та побудова інформаційної моделі організації	26	2	2		2	20	20				20
Тема 2.4. Організаційно-технологічні підходи до впровадження електронного документообігу	14	2	2			10	15				15
Тема 2.5. Інформаційна безпека електронного урядування	14	2	2			10	15				15
Тема 2.6. Впровадження електронного урядування на місцевому рівні	26	2	2		2	20	17			2	15
Всього	150	18	18		4	110	150	4	4	2	140

6.3 Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1.1. Електронне урядування як прогресивна форма організації державного управління	2	
2	Тема 1.2. Напрями взаємодії держави та суспільства в електронному урядуванні	2	
3	Тема 1.3. Вимоги до впровадження та функціонування електронного урядування	2	2
4	Тема 2.1. ІКТ-інфраструктура сучасного публічного управління	2	
5	Тема 2.2. Електронні адміністративні послуги	2	2
6	Тема 2.3. Електронний офіс та побудова інформаційної моделі організації	2	
7	Тема 2.4. Організаційно-технологічні підходи до впровадження електронного документообігу	2	
8	Тема 2.5. Інформаційна безпека електронного урядування	2	
9	Тема 2.6. Впровадження електронного урядування на місцевому рівні	2	
Разом		18	4

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Бурячок, В. Л. Інформаційна та кібербезпека: соціотехнічний аспект: підручник / [В. Л. Бурячок, В. Б. Толубко, В. О. Хорошко, С. В. Толюпа]; за заг. ред. д-ра техн. наук, професора В. Б. Толубка. К.: ДУТ, 2015. 288 с.
2. Грицяк Н. В., Соловійов С. Г. Електронна демократія : навч. посіб. / за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Н. В. Грицяк. К.: НАДУ, 2015. 66 с
3. Електронне урядування : підручник / авт. кол. : В. П. Горбулін, Н. В. Грицяк, А. І. Семенченко, О. В. Карпенко та ін. ; за заг. ред. проф. Ю. В. Ковбасюка ; наук. ред. проф. Н. В. Грицяк, проф. А. І. Семенченка. – К. : НАДУ, 2014. 352 с.
4. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Частина 1: Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії / [В.Я. Малиновський, Н.В. Грицяк, А.І. Семенченко]. К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. 70 с. https://onat.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/Part_001_Feb_2018.pdf
5. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Частина 2: Електронне урядування: основи та стратегії реалізації / [А.І. Семенченко, А.О. Серенок]. К.: ФОП Москаленко О.М., 2017. 72 с. https://onat.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/Part_002_Feb_2018.pdf
6. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Частина 3: Електронна демократія: основи та стратегії реалізації / [Н.В. Грицяк, А.І. Семенченко, І.Б. Жияєв]. К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. 84 с. https://onat.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/Part_003_Feb_2018.pdf
7. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Частина 4: Публічна політика та управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування / [А.І. Семенченко, А.О. Серенок]. К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. 80 с. https://onat.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/Part_004_Feb_2018.pdf
8. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 5: Інструменти електронного урядування та електронної демократії у запобіганні корупції в органах публічної влади / [Ю. Б. Пігарєв, І. С. Куспляк, В. М. Дрешпак]. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. 58 с. https://onat.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/Part_005_Feb_2018.pdf
9. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 6: Моніторинг, оцінювання та прогнозування розвитку системи електронного урядування /

[С. К. Полумієнко]. К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. 64 с. https://onat.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/Part_006_Feb_2018.pdf

10. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 7: Розвиток електронного урядування на місцевому та регіональному рівнях / [С. А. Чукут]. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. 72 с. https://onat.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/Part_007_Feb_2018.pdf

11. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Частина 8: ІТ-архітектура системи електронного урядування / [Ю.Б. Пігарєв, А.Г. Ложковський, Я.В. Гапанович]. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. 64 с. https://onat.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/Part_008_Feb_2018.pdf

12. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Частина 9: Електронний документообіг. Реінжиніринг адміністративних процесів в органах публічної влади / [С.П. Кандзюба, Р.М. Матвійчук, Я.М. Сидорович, П.М. Мусієнко]. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. 64 с. https://onat.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/Part_009_Feb_2018.pdf

13. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Частина 10: Електронні послуги / [Р.М. Матвійчук, С.П. Кандзюба]. К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. 60 с. https://onat.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/Part_010_Feb_2018.pdf

14. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 11: Доступ до публічної інформації / [Ю.Б. Пігарєв, В.М. Дрешпак, І.С. Куспляк]. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. 60 с. https://onat.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/Part_011_Feb_2018.pdf

15. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Частина 12: Стратегії управління людськими ресурсами, формування та розвиток навичок електронного урядування / [П.С. Клімушин]. К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. 64 с. https://onat.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/Part_012_Feb_2018.pdf

16. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Частина 13: Захист інформації в системах електронного урядування / [О.М. Хошаба]. К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. 72 с. https://onat.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/Part_013_Feb_2018.pdf

17. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 14: Електронна взаємодія органів публічної влади / [С. П. Кандзюба, О. М. Хошаба, Ю. Б. Пігарєв]. К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. – 60 с. https://onat.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/Part_014_Feb_2018.pdf

18. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. Частина 15: Технології розвитку електронного урядування та електронної демократії / [Ю. Б. Пігарев, А. Г. Ложковський, Т. М. Маматова]. К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. 52 с. https://onat.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/Part_015_Feb_2018.pdf
19. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій. Дзюба С.В., Жиляєв І.Б., Полумієнко С.К, Рубан І.А., Семенченко А.І. За ред. А.І. Семенченка. Київ, 2012.
20. Клименко І.В., Линьов К.О. Технології електронного урядування: Навчальний посібник. Київ: Вид-во ДУС, 2006. 225 с.
21. Клименко, І. В. Електронні послуги. К. : НАДУ при Президентові України, 2014. 100 с.
22. Комунікації в публічному управлінні: аспекти організаційної культури та ділового спілкування : навч. посіб. / уклад.: Гошовська В. А. та ін. Київ: К.І.С., 2016. 130 с.
23. Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 лист. 2016 р. № 918-Р. Офіційний вісник України. 2016. № 99. С. 259.
24. Порядок надання інформаційних та інших послуг з використанням електронної інформаційної системи «Електронний Уряд» : Наказ Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 16 серпня 2003 р. № 149 / Верховна Рада
25. Чернов С. та ін. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід. Запоріж. держ. інж. акад. Запоріжжя: ЗДІА, 2017. 602 с.
26. Compendium of Innovative E-Government Practices. United Nations. New York, 2013. <https://publicadministration.un.org/publications/content/PDFs/Compendium%20Innovative%20EGovernment%20Practices%20Vol%20V.pdf>

Додаткові:

27. Омеляненко В. А., Линник С. О. Цифровий компонент інноваційної основи національної безпеки. Публічне адміністрування та національна безпека. 2020. № 3. DOI: 10.25313/2617-572X-2020-3-5726.
28. Омеляненко В. А., Омеляненко О. М., Артюхова Н. О. Маркетинг цифрових інновацій у контексті сталого розвитку регіону. Економіка та держава. 2021. № 4. С. 72–77. DOI: 10.32702/2306-6806.2021.4.72
29. Omelyanenko V., Kudrina O., Shevtsova N., Prokopenko O. and Petrenko V. ICT for Innovative Education and Science: Smart Environment for Networked Strategies. 2020 43rd International Convention on Information, Communication and Electronic Technology (MIPRO). 2020. pp. 727-730, doi: 0.23919/MIPRO48935.2020.9245133.
30. Підготовка до єдиного державного кваліфікаційного іспиту здобувачів магістратури 281 «Публічне управління та адміністрування»

[Текст] : навч. посіб. / за заг. ред. проф. С.Д. Гусарєва. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. 393 с.

31. Шевцова Г.З., Омельяненко В.А., Прокопенко О.В. Концептуальні питання цифровізації інноваційних мереж. Економіка промисловості. 2020. № 4 (92). С. 67–90.

32. Барікова А. А. Електронна держава: нова ефективність урядування : [монографія]. К. : Юрінком Інтер, 2016. 135 с.

33. Електронне урядування в Україні – ефективна влада для мешканців. К.: ПРООН/ МПВСР, 2011. 56 с.

34. Кіслюк Д.В. Система маркетингових комунікацій у державному управлінні // Вісник КНТЕУ.2013.№1. С. 29–38.

35. Клименко І.В. Технології електронного урядування / І.В. Клименко, К.О. Линьов. К. : Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, 2006. 192 с.

36. Моніторинг впровадження інструментів електронного урядування в органах місцевого самоврядування / наук. ред. А. Яскевич. Вінниця: ГО «Подільська агенція регіонального розвитку», 2015. 84 с.

37. Моніторинг впровадження інструментів електронного урядування в органах місцевого самоврядування найбільших міст України / за заг. ред. А. О. Серенюк, А. Й. Яскевич. Вінниця: ГО «Подільська агенція регіонального розвитку», 2017. 84 с

38. Романенко К.М. Концептуальні дослідження маркетингових механізмів у державному управлінні. Державне будівництво. 2009. №2. nbuv.gov.ua.

39. Хачатурян Х.В. Переорієнтація державного управління на потреби громадян: нова європейська модель та Україна. Вісник Київського міжнародного університету. 2009. №8.

40. Чаплай І.В. Організаційно-правові аспекти адаптації механізму державного управління в Україні до європейських стандартів. Інвестиції: практика та досвід. 2014. №16. С. 154–156.

**8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна**
Мультимедійна аудиторія, комп'ютерний клас